

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/403/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213200547
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2213200547.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a členov senátu: JUDr. Martina Valentová a JUDr. Daša Kontríková, v právnej veci navrhovateľa: Intrum Justitia Debt Finance AG, so sídlom Alpenstrasse 2, CH-6300 Zug, Švajčiarsko, IČO: CHE-100.023.266, zastúpeného advokátom: JUDr. Ján Šoltés, so sídlom Bratislava, Karadžičova 8, proti odporkyni: T. D., nar. XX.X.XXXX, bytom N. E., L. V. XXXX/XX, o zaplatenie 872,43 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 9C/15/2013-36 zo dňa 23.4.2013 v spojení s opravným uznesením č.k. 9C/15/2013-72 zo dňa 14.2.2014 - v častiach, ktorou bol návrh zamietnutý, ktorou súd určil zmluvnú podmienku v podmienkach k zmluve o pôžičke v časti 12, bod 12.2 za neplatnú a rozhodol o náhrade trov konania, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením v napadnutých častiach, ktorou bol návrh zamietnutý, ktorou súd určil zmluvnú podmienku v podmienkach k zmluve o pôžičke v časti 12, bod 12.2 za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti, ako i vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d u j e .**

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 793,12 Eur spolu s úrokom z omeškania 9% ročne od 21.012.2010 do zaplatenia do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Súd vo zvyšku návrh zamietol a rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zároveň súd určil, že zmluvné podmienky uvedené vo Všeobecných podmienkach spoločnosti Consumer Finance Holding, a.s. odpore poskytovanie spotrebiteľského úveru a to v časti 12 bod 12.12 v znení: "Spoločnosť je oprávnená požadovať od klienta zmluvnú pokutu v prípade ak sa klient dostal do omeškania so splatením ktorejkoľvek jednotlivcej splátky. V 30 deň po dobe splatnosti je klient povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10% z dlžnej splátky. V tento deň sa zmluvná pokuta stáva aj splatnou. Podľa bodu 12.3 týchto Všeobecných podmienok, v znení: "v prípade omeškania s úhradou splátok je klient povinný uhradiť spoločnosti okrem zmluvnej pokuty i sankčný úrok vo výške 0,05% za každý aj začatý deň omeškania, sankčný úrok je splatný na výzvu spoločnosti." Sú neplatné z dôvodu neprijateľnosti týchto podmienok.

Následne prvostupňový súd na podnet odvolacieho vydal dňa 14.2.2014 opravné uznesenie č.k. 9C/15/2013-72, ktorým opravil vyhlásené znenie rozsudku: Opravuje sa vyhlásené znenie rozsudku obsiahnuté v zápisnici o pojednávaní zo dňa 23.4.2013 tak, že správne znie: „Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v podmienkach k Zmluve o pôžičke v časti 12, bod 12.2 v znení: " Spoločnosť je oprávnená požadovať od klienta zmluvnú pokutu v prípade ak sa klient dostal do omeškania so splatením

ktorejkoľvek jednotlivej splátky. V 30 deň po dobe splatnosti je klient povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10% z dlžnej splátky. V tento deň sa zmluvná pokuta stáva aj splatnou," je neplatná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v podmienkach k Zmluve o pôžičke v časti 12, bod 12.3 v znení: " V prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok je klient povinný uhradiť spoločnosti okrem zmluvnej pokuty i sankčný úrok vo výške 0,05% za každý aj začatý deň omeškania. Sankčný úrok je splatný na výzvu spoločnosti," je neplatná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky." Ostatné časti vyhláseného znenia rozsudku ostávajú bez zmeny. Opravuje sa písomné vyhotovenie rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 9C/15/2013-36, čo do dátumu vyhlásenia rozsudku, a to tak, že dátum vyhlásenia rozsudku po oprave správne znie 23.04.2013. Opravuje sa výroková časť písomného vyhotovenia rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 9C/15/2013-36 zo dňa 23.04.2013 v časti odseku vymedzujúceho zmluvné podmienky určené za neprijateľné a to tak, že výroková časť rozsudku v tejto časti po oprave správne znie: „Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v podmienkach k Zmluve o pôžičke v časti 12, bod 12.2 v znení: " Spoločnosť je oprávnená požadovať od klienta zmluvnú pokutu v prípade ak sa klient dostal do omeškania so splatením ktorejkoľvek jednotlivej splátky. V 30 deň po dobe splatnosti je klient povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10% z dlžnej splátky. V tento deň sa zmluvná pokuta stáva aj splatnou," je neplatná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v podmienkach k Zmluve o pôžičke v časti 12, bod 12.3 v znení: " V prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok je klient povinný uhradiť spoločnosti okrem zmluvnej pokuty i sankčný úrok vo výške 0,05% za každý aj začatý deň omeškania. Sankčný úrok je splatný na výzvu spoločnosti," je neplatná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky." Ostatné časti rozsudku ostávajú bez zmeny.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou ust. § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 54 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 586/2008 Z.z., ako i ust. § 1 ods. 1, 3, § 2 ods. 1 písm. a), b), g) Zákona o ochrane spotrebiteľa. Ako prvé súd uzavrel, že v predmetnom právnom vzťahu právny predchodca navrhovateľa vystupoval ako dodávateľ a odporkyňa ako spotrebiteľ, išlo teda o vzťah spotrebiteľský zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere i občianskoprávny a nie obchodný a podlieha teda úprave Zákona o spotrebiteľských úveroch ako aj zákonným ustanoveniam Občianskeho zákonníka a tiež zákonnej úprave Zákona o ochrane spotrebiteľa. Úver bol poskytnutý a odporkyňa ho čerpala a tak je zmluva v časti o poskytnutí úveru platná. Predchodca navrhovateľa poskytol odporkyňi úver vo výške 793,12 Eur, ktorý ale odporkyňa nesplácala riadne a včas a preto je návrh navrhovateľa dôvodný v časti sumy 793,12 Eur, ktorú odporkyňa nezaplatila, preto v tejto časti návrhu vyhovel a odporkyňi uložil uhradiť dlžnú sumu. V ďalšom návrh navrhovateľa zamietol ako nedôvodný v časti zmluvnej pokuty, ktorá sa mala hradiť 10% z každej omeškanej splátky, keďže súd túto zmluvnú podmienku považoval za neprijateľnú, keďže je jednostranná a zaťažuje len odporkyňu ako spotrebiteľa, pričom spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Je teda neprijateľná a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. S použitím § 153 ods. 4 O.s.p. súd potom určil zmluvné podmienky v dojednaní o zmluvnej pokute za neprijateľné a neplatné. Návrhu súd vyhovel čo do zaplatenia istiny 793,12 Eur s úrokom z omeškania 9% z tejto sumy od 21.12.2010 do zaplatenia. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Odporkyňu nezaviazal na zaplatenie súdneho poplatku, keďže ako spotrebiteľ je zo zákona v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch od poplatkov oslobodená.

Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho advokáta odvolanie navrhovateľ a to čo do výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti nad sumu 793,12 Eur s príslušenstvom žalobný návrh zamietol, žalobcovi nepriznal náhradu trov konania a vyslovil zmluvnú podmienku v bode 12.2 za neprijateľnú. Žiadal, aby odvolací súd na základe § 220 O.s.p. rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 79,31 Eur a nahradiť mu trovy konania. Zároveň žiadal, aby odvolací súd zmenil výrok o neprijateľnej zmluvnej podmienke a určil, že zmluvná podmienka v bode 12.2 predmetnej zmluvy o pôžičke zo dňa 9.4.2009 nie je neprijateľnou podmienkou alternatívne, aby napadnutý výrok s použitím § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil. Argumentoval tým, že nárok navrhovateľa na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 79,31 Eur vznikol v zmysle čl. 12 bod. 12.2 všeobecných zmluvných podmienok úverovej zmluvy, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy, ktorú odporca riadne podpísal. Dojednanie zmluvnej pokuty je dostatočne určito charakterizované ako aj spôsob výpočtu zmluvnej pokuty tak aj dôvod na základe ktorého je veriteľ oprávnený zmluvnú pokutu dlžníkovi vyúčtovať. Výška uplatnenej pokuty 79,31 Eur je vypočítaná

ako 10% z hodnoty výšky neuhradených splátok tvoriacich dlžnú istinu v celkovej sume 793,12 Eur. Dojednanie splňa všetky náležitosti v zmysle § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takto dojednaná zmluvná pokuta je teda platná. Zdôraznil, že zmluvná pokuta je zabezpečovacím inštitútom upraveným zákonom a nárok na jej zaplatenie vznikol z dôvodu neplnenia si zmluvných povinností odporkyňou. Zo žiadneho zákonného ustanovenia pritom nevyplýva povinnosť zaťažovať zmluvnou pokutou obe strany. Zdôraznil, že súd prvého stupňa neprihliadol na to, že právny predchodca navrhovateľa si svoju primárnu povinnosť poskytnúť odporkyňi úver splnil riadne a včas, avšak odporkyňa si svoju povinnosť úver riadne a včas splácať porušila. Je logické, že nárok na riadne a včasné plnenie úveru bolo zabezpečené dojednaním zmluvnej pokuty. Odporkyňa preukázateľne s jej dojednaním súhlasila, o čom svedčí jej vlastnoručný podpis úverovej zmluvy, ktorej neoddeliteľnú súčasť tvoria všeobecné zmluvné podmienky, s ktorými sa odporkyňa preukázateľne pred podpisom úverovej zmluvy oboznámila a potvrdila aj ich prevzatie. Uplatnenú zmluvnú pokutu odvolateľ považuje vzhľadom na opakované porušenie zmluvnej povinnosti odporkyne za spravodlivú a primeranú vo vzťahu k porušovanej povinnosti a na jej zaplatení v celom rozsahu trvá. Podľa argumentácie prvostupňového súdu by akékoľvek zabezpečenie pohľadávky navrhovateľa bolo považované za dojednanie v neprospech odporcu ako spotrebiteľa z dôvodu jeho slabšieho postavenia, nakoľko s možnosťou dojednanja zmluvnej pokuty počítá priamo zákon. Je toho názoru, že konaním v zmysle zákona nemohlo dôjsť k dojednaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. V nadväznosti na odvolateľom tvrdené nesprávne rozhodnutie prvostupňového súdu je potom i nesprávne rozhodnutie o náhrade trov konania. V závere si odvolateľ vyčíslil náhradu svojich trov konania na trovách právneho zastúpenia včítane odvolacieho v celkovej výške 171,08 Eur.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p.), preskúmal rozsudok v napadnutej zamietajúcej časti, vo vyslovení neplatnosti danej podmienky, včítane závislého výroku o náhrade konania, teda v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z.z.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, v dôsledku čoho bolo potrebným rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých častiach s použitím § 219 O.s.p. potvrdiť.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť, či prvostupňový súd postupoval správne, ak žalobu navrhovateľa vo zvyšku o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 79,31 Eur i s príslušenstvom zamietol a zároveň i odvolaním napadnutou časťou rozsudku vyslovil, že zmluvná podmienka uvedená vo všeobecných podmienkach pod bodmi 12.2 v označenom znení je neplatná z dôvodu neprijateľnosti. Odvolací súd tu iba podotýka, že odvolaním navrhovateľa nebolo napadnuté vyslovenie za neplatnú zmluvnej podmienky obsiahnuté v bode 12.3 zmluvy o pôžičke a preto v tejto časti včítane vyhovujúceho výroku preskúmaný rozsudok nadobudol právoplatnosť. Medzi účastníkmi pritom nebolo sporným, že predmetná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou a vzťah má charakter vzťahu spotrebiteľského, spravuje sa preto normami právneho poriadku Slovenskej republiky na ochranu spotrebiteľa.

Z obsahu spisu bolo zistené, že podľa zmluvy o pôžičke Quatro č. 9043050065 uzavretej medzi spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s., Kežmarok ako veriteľom a dodávateľom a odporkyňou ako dlžníčkou a spotrebiteľkou dňa 9.4.2004., veriteľ poskytol dlžníčke pôžičku na nábytok v celkovej sumy 1.078,50 Eur, ktorú sa odporkyňa zaviazala uhradiť v dohodnutých mesačných splátkach. Na druhej nepodpisanej strane zmluvy sa nachádzajú podmienky k zmluve o pôžičke, ktoré boli v zmluve vyhlásené za jej neoddeliteľnú súčasť, ktoré ale nie sú osobitne podpísané. V čl. 12 - Poplatky, pokuty, sankčné úroky pod bodom 12.2 je ustanovenie: Spoločnosť je oprávnená požadovať od klienta zmluvnú pokutu v prípade, ak sa klient dostal do omeškania so splatením ktorejkoľvek jednotlivej splátky. V 30.

deň po dobe splatnosti je klient povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10% z dlžnej sumy. V tento deň sa zmluvná pokuta stáva aj splatnou.

Okrem toho v nasledujúcom bode 12.3 bolo tiež dojednané, že v prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok je klient povinný uhradiť spoločnosti okrem zmluvnej pokuty sankčný úrok vo výške 0,05% za každý aj začatý deň omeškania, ktorý je splatný na výzvu spoločnosti.

V zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia predmetnej zmluvy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). Ust. ods. 1 sa nevzťahuje podľa ods. 2 iba na predmet plnenia alebo cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Podľa ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V ods. 3 potom zákonodarca demonštratívne vymenúva ktoré ustanovenia uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú za neprijateľné podmienky. Medzi ne novelou Občianskeho zákonníka zák. č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008 bolo zakotvené písm. k) v zmysle ktorého za neprijateľnú podmienku sa považuje i ustanovenie, ktoré požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením tohto záväzku. Podľa ods. 5 cit. § 53 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka v uvedenom znení, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Toto ustanovenie je zachované v Občianskom zákonníku v nezmenenej podobe od účinnosti piatej hlavy o spotrebiteľských zmluvách. Ostatne citované ustanovenie je kogentné a zakotvuje zákaz, aby sa zmluvné podmienky v spotrebiteľskej zmluve odchyľili od Občianskeho zákonníka takým spôsobom, že je to v neprospech spotrebiteľa. V zmysle ods. 2 tohto ustanovenia v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá síce nie je pre členské štáty EÚ priamo záväzná, avšak predstavuje interpretačné pravidlo a ktorá už bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, v zmysle čl. 2 písm. a) nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v čl. 3.

Podľa čl. 3 bod 1 cit. smernice zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán vzniknutých na základe zmluvy k škode spotrebiteľa. Podľa bodu 2 podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty, podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz. Podľa bodu 3 príloha smernice obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.

V zmysle čl. 4 cit. smernice bez toho, aby boli dotknuté ust. čl. 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy, alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

Podľa čl. 6 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 bod 1 členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Podľa prílohy tejto smernice bod 1. písm. e) medzi podmienky uvedené v čl. 3 ods. 3 okrem iných patrí i podmienka vyžadovať od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako náhradu.

Je potrebné prisvedčiť námietkam odvolateľa, že iba z dôvodu, že v spotrebiteľskej zmluve bola dojednaná povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu iba pre jednu zmluvnú stranu - spotrebiteľa, nemožno bez ďalšieho považovať dojednanie o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku a v dôsledku toho neplatnú. Podporuje to aj judikatúra napr. mutatis mutandis NS SR v rozhodnutí sp. zn. 4 Obdo 4/99, čo ale neznamená, že uvedené dojednanie je platné a nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V zmysle citovaného článku 4 Smernice 93/13/EHS bol 1 je potrebné nekalosť zmluvných podmienok vyhodnotiť so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí. Po vyhodnotení dojednania o predmetnej zmluvnej pokute v kontexte všetkých uvedených súvislostí, je odvolací súd toho názoru, že predmetné dojednanie zmluvnej pokuty je, keďže požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením tohto záväzku, v zmysle cit. § 53 ods. 1 písm. k) i v spojení s čl. 3 ods. 3 Smernice Rady 93/13/EHS bod 1 písm. e). Z vyššie uvedeného totiž vyplýva, že v prípade neuhrádzania splátok spotrebiteľom včas a riadne v dohodnutých termínoch v dôsledku omeškania je klient postihnutý viacnásobne. Predovšetkým je povinný uhrádzať zmluvnú pokutu vo výške 10% z každej dlžnej splátky v 30-ty deň po splatnosti (bod 12.2 podmienok zmluvy o pôžičke), okrem toho i sankčný úrok vo výške 0,05% za každý aj začatý deň omeškania, čo je 18,25 % ročne (bod 12.3 podmienok) a napokon i zákonné úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo predstavuje v danom prípade 9 % ročne. Odvolací súd nepochybuje, že s prihliadnutím na všetky okolnosti a podmienky zmluvy je sankcia individuálne nedojednaná v predmetnom bode 12.2 podmienok zmluvy o pôžičke rozhodne neprimerane vysoká a v dôsledku toho je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§ 53 ods. 1 písm. k) Občianskeho zákonníka), ktorá je v dôsledku toho absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka).

Okrem toho predmetná zmluvná pokuta, ktorú si okrem iného žalobca uplatňuje danou žalobou, nebola dojednaná priamo v písomnom podpísanom vyhotovení danej zmluvy, ale je obsiahnutá iba v obchodných podmienkach, ktoré boli vyhlásené za jej súčasť. Odvolací súd sa i s týmto záverom prvostupňového súdu, že takéto dojednanie zmluvnej pokuty je neplatné, plne stotožňuje. Poukazuje pritom na to, že ochranu spotrebiteľa možno podriadiť pod ústavný princíp rovnosti, ktorú možno poňmať ako rovnosť formálnu, ktorú má zabezpečiť zákonodarca pri tvorbe právneho poriadku alebo rovnosť faktickú, ktorá môže byť zabezpečená priamo zákonodarcom pri použití tzv. pozitívnej diskriminácie pri existencii faktickej nerovnosti alebo handicapu. Ale i tam, kde sa zákonodarca nevydal cestou vedomého zvýhodnenia slabšieho, aby dal prednosť rovnosti faktickej pred formálnou, ponecháva súdom, ktoré pozitívne právo aplikujú, priestor pre riešenie napätia medzi neúplnosťou písaného práva a povahou konkrétneho prípadu cestou aplikácie ústavných princípov v materiálnom poňatí právneho štátu. Východiskom ochrany spotrebiteľa je potom postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza k záväzkovému vzťahu, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Ústavný princíp rovnosti sa premieta i do súkromného práva a prejavuje sa v súkromnoprávných vzťahoch. Doktrína rovnosti v súkromnoprávných vzťahoch vyžaduje, že súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného konania, avšak práve preto, že ju garantuje každému, musí ju zároveň u niektorých

obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, teda spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých pozície sú značne nerovnovážne sa nemožno uspokojiť s tým, že obom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východísk prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Riešenie tejto situácie je v tom, že slabšej zmluvnej strane (typicky spotrebiteľovi) je priznaných viac práv a silnejšej zmluvnej strane (dodávateľovi) je uložených viac povinností. Účelom danej právnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové ekonomické informačné a iné rozdiely, ktoré medzi stranami panujú. Aby bola dosiahnutá rovnosť, je nutné nerovnosť východísk pozícií korigovať rovnako nerovnou úpravou práv a povinností. V pozitívnom práve sa potom ochrana spotrebiteľa premieta do podoby vyššej informačnej povinnosti dodávateľa, do práv spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy, do podoby zákazu niektorých dojednaní v spotrebiteľských zmluvách, či do podoby príkazu v pochybnostiach o význame spotrebiteľských zmlúv vykladať ich pre spotrebiteľa najpriaznivejšie. Princíp autonómie vôle a princíp rovnosti je doplňovaný a korigovaný princípom ekvity či spravodlivosti. Keďže v spotrebiteľskom práve je dodávateľ vo fakticky výhodnejšom postavení, lebo má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, tak okrem obmedzenia vyplývajúceho z vyššie uvedeného princípu rovnosti prostriedkov, možno od dodávateľa očakávať i vyžadovať, že sa vo vzťahu k spotrebiteľovi bude chovať vo všeobecnej polohe poctivo. Ak nepostupuje týmto spôsobom, spreneverí sa dôvere druhého účastníka zmluvného vzťahu v poctivosť svojho konania a takémuto nepoctivému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje okrem iného i tým, že text spotrebiteľskej zmluvy má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný, logicky usporiadaný. Zásada poctivosti dopadá ale i na aplikáciu všeobecných obchodných podmienok. Platí pritom, že i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné podmienky uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne, ale i obsahové obmedzenia. Všeobecné obchodné podmienky, ktoré majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej zložite formulovanej a malým písmom písanej forme dodávateľ skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú, ako sú napríklad rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute. Pokiaľ tak napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Z vyššie uvedených východísk potom vyplýva záver, že dojednanie o zmluvnej pokute v rámci spotrebiteľskej zmluvy zásadne nemôže byť súčasťou tzv. všeobecných obchodných podmienok, ale iba priamo spotrebiteľskej zmluvy samotnej, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR I.ÚS 3512/11).

Vychádzajúc z vyššie uvedenej argumentácie potom odvolací súd uzatvára, že pokiaľ v rámci spotrebiteľskej zmluvy dojednanie o zmluvnej pokute nie je obsiahnuté priamo v podpísanej zmluve, ale iba v podmienkach, hoci vyhlásených za jej súčasť, zmluvnú pokutu nemožno považovať za platne písomne dojednanú (§ 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý sa s poukazom na § 1 ods. 2 v spojení s § 300 až § 302 Obchodného zákonníka, vzťahuje i na obchodnoprávne vzťahy). Nedostatok zákonom predpísanej písomnej formy právneho úkonu potom v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka robí dohodu účastníkov absolútne neplatnou. Z neplatného zmluvného dojednania potom nemôže vzniknúť oprávnenie, ani povinnosť. Prvostupňový súd preto správne žalobu v časti týkajúcej sa zmluvnej pokuty zamietol.

ESD v rozsudku vo veci C-618/10 zo dňa 14.6.2012 skonštatoval, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti nekalej zmluvnej podmienky možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdný dvor vyslovil názor, že taká možnosť - ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala - by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto nekalé podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah nekalých podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie nekalej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka totiž musí v zásade existovať

ďalej bez akejkoľvek inej zmeny, okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva.

Z vyššie citovaného rozhodnutia ESD vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Neprijateľná podmienka je neplatná ako celok (a preto nemožno súdom znížiť neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, príp. meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých z dohodnutých prípadov porušenia zmluvy spotrebiteľom a z iných nie) v dôsledku čoho bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok navrhovateľovi ako dodávateľovi súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať v moderovanej „primeranej výške“ príp. inak zmenenú.

S poukazom na vyššie uvedené, potom prvostupňový súd správne v preskúvanom rozsudku návrh navrhovateľa v časti, v ktorej si uplatnil nárok na zmluvnú pokutu, v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol. Rovnako správne prvostupňový súd zároveň s použitím ust. § 153 O.s.p. z úradnej povinnosti ex officio vo výroku rozsudku vyslovil, že predmetná zmluvná podmienka je neprijateľná.

Odvolací súd preto po vyčerpaní odvolacích dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a vo výroku o určení danej zmluvnej podmienky za neplatnú, včítane správneho výroku o náhrade trov konania, ako vecne správny s použitím § 219 ods. 1 O.s.p., potvrdil.

I v odvolacom konaní bol fakticky plne úspešný odporca, v dôsledku čoho jemu v zmysle § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému navrhovateľovi. Keďže ale podľa obsahu spisu odporcovi v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ale najmä si ich náhradu návrhom v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. neuplatnil, nebola mu náhrada trov odvolacieho konania priznaná.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.